

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

LAPVEZER:
MATOLAI ETELE.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. BUZA BÉLA.
POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BUZA BARNA.

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona, félfévre 5 korona. Negyed évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér. Hirdetéseket a legjutányosabb árban közölünk.

Uj veszedelem.

Megint bajt hoznak a Hegyaljára.

Leszállítják a mazzolaszülő vámját.

Az egész országot a kormány választójogi javaslata tartja izgalmában. Akiben csak igazságérzet van, megbotránkozik azon a szemérmetlen jogfosztáson, amelyet a kormánynak a választójogot megszüktitő s minden erőszak, visszaélés számára tág kaput nyitó javaslata tartalmaz.

S amíg felháborodunk ezen a cinikus merényleten, amíg megundorodunk az erőszak és becselenségek szennyes uralmától, s amíg küzdünk a gazdasági közösség révén nyakunkba zudult pénzügyi válsággal: észre se vesszük, hogy más oldalról is milyen gyilkos csapást készül mérni legfontosabb érdekeinkre s megéltetésünkre a kormány.

Ez a kormány csak nyomni, rontani, nyuzni tudja az országot, de érdekeit megvédeni seholy képes. Nem is akarja. Ot Bács nem az ország érdekeinek védelmére, hanem az osztrák akarat szolgálatára fogadta fel. A kormány tehát legfőbb kötelességének ismeri vakon teljesíteni mindent, amit Bács parancsol neki. Hogy az országot megnyomorítja vele, azt ő egy csopót se bánja.

Igy tesz most a Hegyaljával. Tudjuk, hogy egyik legnagyobb átka volt a Hegyaljának a sok hamis asszabor. S ezeknek a hamis boroknak a készítését megkönnyítette a görögországi mazzolaszülő könnyű és olcsó behozatala.

Eveken át folytatott nagy és nehéz küzdelem arán sikerült végre elérni, hogy erősen felemelkedjen a mazzolaszülő vámját, úgy, hogy ez által legalább erről a részről elhárították a borhamisítás veszedelmét.

Az osztrák kormányok s a külügyminiszter azóta is folyton kísérleteztek, hogy a mazzolaszülő vámját leszállítsák, de a magyar kormány ennek mindig a legerősebben ellenállt.

Most, hogy ez a piszokból született s Bécsnek engedelmesen szolgáló kormány uralkodik, elérkezettnek látják Bécsben az időt, hogy ezt a csapást is rá-mérjék a magyar nemesbor termelésére.

Vámszerződést akarnak kötni Görögországgal. Ausztriának nagy érdeke ez, mert a diadalok által

megegyesített s meggazdagodott Görögország igen jó piaca lenne az osztrák ipari cikkeknek. Görögország szintén hajlandó rá, de persze csak úgy, hogy viszont az ő termékeit is olcsón bocsássák be Ausztria és Magyarország területére. Első sorban a mazzolaszölöt.

Ausztria ebbe szívesen belemegy. Neki nem árt, akárhogy özönlik be a görög mazzola, mért neki nincs asszabor termése amit tönkre tegyen. Magyarországban rendkívül sokat fog ártani, különösen a Hegyeljén nem bánják. Így magy ez, mióta közös vámterületben vagyunk, mindig. Ami előnyt a vámszerződésben az egyes államok adnak Ausztria iparának, azt mindig Magyarország fizeti meg, mert mindig olyan kedvezményt ár érte cserébe Bács ami Magyarország rovására megy.

Tehát a külügyminiszter s az osztrák kormány megegyezett Görögországgal, hogy vámszerződést kötnék, s többek közt leszállítják nagyon alacsonyra, majdnem semmire, a mazzola vámját.

A magyar kormány meg se kérdezte. Annak egyszerűen kiadják a parancsot, hogy ezt vagy azt csinálja.

S meg fogja csinálni. Mójában van. Még az országgyűlés elé se kell vinni. A multkor, szuronyok fedezete alatt, ellenzék nélkül „törvényt” hozott a munkapárt, amelyben felhatalmazta a kormányt, hogy a balkáni államokkal szerződést kössön. Most hát már egyszerűen megcsinálhatja ezt a kormány az országgyűlés megkérdése nélkül.

S miután Bécsből ugy parancsolják, hát természetesen, hogy megfogja csinálni. S így, azért, hogy Ausztria szabadon bevihesse Görögországba az ipari cikkeit, tönkre fogják tenni a nagy nehezen lábra állított magyar asszabor termelést.

Ezt már be is jelentette a magyar gazdaszövetség gyűlésén a kormány. A földművelési államtitkár (nem Kazy, mert ahol komoly dolgokban kell a minisztériumot képviselni, őt oda nem küldik, hanem Ottlik) beszédében jelezte, hogy a mazzolaszülő vámjára leszállítva.

Látva a nagy felháborodást kezdett ugyanmentegőzni, hogy nem lesz ebből baj, mert Magyarországban ugye szabad édesített bort csinálni, Ausztriában meg mint földművelési államtitkár a Hegyalja megmontásához.

Irjon fel a gazdasági egyelet, irjon fel a vármegye, kövessünk el mindent, hogy ezt az új csapást elháríthassuk magunkról!

Lejtőn a munkapárt.

A munkapárt elérkezett diestelen életének utolsó epochájához. Ha végigtekintünk a munkapárt rövid életén, megállapíthatjuk, hogy más sorsa nem is lehet, mint a pusztulás, a megsemmisülés. Már alakulásakor magában hordta a pusztulás csiréit. Minek köszönhetette létét? Annak, hogy a bécsi udvarnak szüksége volt egy magyar pártra, a melylyel a nemzeti törekvéseket letörni sikerül. Rájöttek Bécsben, hogy az alkotmányosság leple alatt könnyebben boldogulnak mint a nyílt abszolutizmussal. A burkolt abszolutizmussal a jóhiszeműekkel és naivakkal el lehet hitetni, hogy itt alkotmányosság van.

Az eszközök, a melyekkel harcba mentek, megfeleltek ennek a diestelen célnak. Mindenki tudja, hogy az ország hangulata a legutolsó választás idején, mint más hosszú évek óta, — ellenzéki volt. Jött azonban a sok pénz, a melyről Déry Zoltán már megmondotta nézetét, honnét eredt — és a hol a tönkeltelen pénz nem segített, ott volt az erőszak, a pressió, a megdolzozás sokféle neme. Ahol mindezek nem segítettek, ott érvényesült a választási elnökök machinatioja, a kik valósággal zsenialitást fejtettek ki abban, hogyan lehet kijátszani, megkerülni a törvényeket.

Ezeknek az eredője lett egy párt, melyből az önállóságnak és függetlenségnek még a szikrája is hiányzik. Vakon követi vezéreit. Semmi közük eszmékhez, meggyőződéshez, zsoldosok a tagjai, kik a mandátumokat szolgálják meg szavazataikkal. Az egész parlamenti élet, a többségi elv csak fictio, nem a többség akarata, hanem egy pár oligarcha akarata érvényesül. Epoly vakon követi most Lukácsot, mint Khuent. Oly lelkesezéssel esküszik Tiszára, mint a hogy fog esküdni X re, a ki ezek után jön.

E párt élete csak számalmas vergődés volt; a bécsi udvarral szemben sorsa csak megalázkodás. Hetvenkedve követeli a készfizetéseket felvételét, hogy az első szóra megjuhászodjék. A rezoluciónál az Istennek sem engednek és elég volt, hogy a parókás Aulfenberg szembezálljon velük.

A véderő vitánál még az alarcot is eldobták és a legbrutálisabb bevallottan is törvénytelen eszközökkel, fégyveres erővel kereszttűhajtolták a véderőjavaslatot. Megszavaztak nem is milliókat, de milliókat a nélkül, hogy a nemzet jogairól még csak beszélni is mer tek volna. Rombadöntötték a parlamentarizmust, tönkre gyarázták legerősebb alkotmánybiztosító törvényeinket.

Most azonban elérkezett életük utolsó korszaka. Saját hazugságaikat fojtják meg őket. A választások alkalmával a kevésbé emberismerő

rők és a jóhiszeműek között azzal értek el némi szimpátiát, hogy kijelentették a miniszterek, élékön az akkori miniszterelnökkel, hogy a kibontakozás csak az általános választójog alapján képzelhető. Elérkezett az idő, hogy ígértüknek helyt álljanak. Ekkor a frázisok hangoztatása mellett, leteszik a javaslat megalkotásának sorsát, a népjogok kiterjesztésének legádázabb ellensége kezébe: Tisza István kezébe. A legjobb ut ez arra, hogy eltemettessék a nemzet ügye. Beterjesztetett egy javaslatot, a mely nem kiterjeszti a népjogokat, hanem ellenkezőleg mindent elkövet a választói jogosultság megnyirbálására.

Hogy mily rossz e tervezet, legjobban mutatja, hogy még a munkapárt egy néhány tagjában is felébredt a mélyen alvó lelkiismeret. Még ezek a tág lelkiismeretű politikusok sem tudják aláírni, amit a kormány választói tervezetével akar. — Megkezdődtek a kiválások — élükön a miniszter. Napról-napra jelentkeznek a díszidensek, — mint a hogyan 1903 ban ezek jeleztek a szabadalvú párt összeomlását.

Ne legyünk azért optimisták. Legyünk elkészülve, hogy a haldoklás hosszú ideig fog tartani. Fel fognak ezek használni minden eszközt, hogy életüket ideig-óráig fenntartsák. Valljuk be, társadalmunk gyenge a függésnek ezer és ezer a szála és ezt a kormány jól ismeri, — a történelem azon tanításából, hogy reakciók lehet ideig-óráig erőszakkal fenntartani, de állandóan nem. Az eszmét, a liberális, demokratikus haladást semmi sem tarthatja fenn a rohanó utjában!

Dr. Bognár Oszkár.

Majd megszokjuk

Ebben a szomorú pénztelen világban végre megtalálta mindenki a maga nehéz helyzetének a magyarázatát. Mindennek a háború az oka. Éz ma menségnék olyan népszerűsége elterjedt szöveg, mint amilyen orvoságnak az aszpírín. Mindenki beveszi és a legkülönbözőbb bajokra veszik be. Soknak használ, de senkinek sem árt. Így vagyunk most a háborúval is. Minden bajnak, bánatnak az oka háború, egyelőre csak a balkáni háború, de amellyel már közeli rokonságban vagyunk. Mindenütt panaszkodnak, mindenütt keseregnek s óhajtoznak: így a háború, meg úgy a háború. Ha valaki a kávéházban bunak ereszi a fejét, senki se kérdezi mi baja, persze a háború... Nincs sem? Persze a háború. Rosszul megy az üzlet? A háború. Elsején nem fizetik a részleteket, mert hej, haj: a háború. A számlás embernek már Zug a feje, mert mindentűnt azt hallja: a háború. A mulatóhelyeken álmosan dűnek fejfel a pezsgőhűtőbe a pincérek. A kocsis „Standokon” gyökeret ver a lovak lába. Nincs seholy a régi forgalom, mert háborús világot élünk, min-

denki fél a háborútól és mindenki körnőfont következtetésekkel jesszi a szomszédját, barátját, ismerőst. Ehez az általános hosszantartó és szűnni nem akaró ijedelemezhez az egyetlen kárpótlás, hogy végre megvan a nehéz helyzet kulcsa, máskor is volt már nehéz helyzete az embernek, de akkor hiányzott a kulcsa, a magyarázata. Most mindenki tudja, hogy mindennek a háboru az oka. És lassan-lassan hozzá szokik az ember ehhez a nehéz helyzethez is. Egy kicsit eszűsebben, egy kicsit tartózkodóbban minden megy a maga útján, amerre szokott menni. Szóval a nehéz helyzetben többé-kevésbé mindenki átéli az egyszerű falusi szatós tragikomikus legendáját, amely, mint ismeretes, arról szól, hogy a jámbor szatós, aki az Isten áldásához csak egy csomó éhes gyerek alakjában jutott, egyszer amikor már nagyon taposta a gond és folytogatta a keserűség, elment hitorsosainak az imaházába és ott olyan buzgón imádkozott, hogy joggal hitette, hogy Isten végre szóba áll vele. És amikor vége volt az istentiszteletnek, és már mindenki hazament, a jámbor szatós oda sompolygott az oltár elé nagy lelki föllendüléssel így kiáltott fel:

— Istenem! Meddig fog még ez a helyzet tartani?

A templom szolga ott settenkedett az oltár mögött és megsajnálta az együgyű embert. Felelt neki:

Még egy évig.

— Es aztán mi lesz? — kérdezte a szatós, aki most már kiváncsi volt a többire is.

— Aztán — felelte a misztikus hang — megfogod szokni.

Ez az allegória szóról-szóra beteljesedik most a háborus világ miatt panaszkodó embereken. Mert ha még sokaig tart ez a nehéz helyzet — megfogják szokni!

Az ujhelyi sakk.

(II-ik közlemény.)

Konferánsz elmondja nikás.

Ezuttal a színhely a Dubay elegáns berendezett cukrázdája. Es mindjárt az ajtó mellett jobbra is, balra is állnak asztalok, de nem ezekről az asztalokról lesz itt szó, hanem egy asztalról, amely közel áll a kályhához. A házas- és a házatlan, a szegény- és gazdag olvasó ezuttal is hamar fogja kitalálni, hogy itt leginkább az öregebb sakk generációról van szó. Amíg a központi kávéházban leginkább a fiatal gárda van képviselve, itt a Dubay cukrázdában a régi gárda foglal helyet és sakkot. Hogy öregekről van szó, az már onnan is látszik, hogy érzékenyebbek, fázóbbak, a kályha mellé húzódnak. A régi gárda legnépszerűbb, legtipikusabb tagja, a jó öreg Schön Vilmos dr. bácsi már jó néhány éve a menyekben sakkozik, ráadásulva egy finom havannát. Ott ott sem tudjuk másképpen elképzelni, mint a sakkasztal mellett. Még jól emlékszem, kicsiny fiúcska valék és az a nagy megtiszteltetés ért, hogy vele sakkoztam. Persze lámpalázás voltam és — rossz helyzetbe kerültem, nagyon fájt nekem és elszomorodtam, mire az öreg doktor bácsi így szólt hozzám, ne busulj öcsém, az igaz „keine Hilfe, aber bei Gott ist Gnade majd talán a második parthit . . . Ezt már én nyertem meg, a harmadikat a negyediket is, azóta nem volt szerencsém vele többé játszhatni. Nem szolt egy szót sem, de látszott rajta, restelli, hogy egy gyerek megverte. Ha majd meghalok, nem fogom abba hagyni a dolgot, felkeresem a jószágos doktor bácsit és kiforszírom a revánzset, és én, mint kezdő a tulvilágban, bizonyára kikapok tőle. — Tudom, örülni fog ennek.

Ide járt évekkel ezelőtt Tom csányi bácsi is, a szenvedélyes — kibic. Már fél, egy órákor ott ült a cukrázdában és rendezte a játékot, toborozta a partnereket. Néme-

tes magyarsággal a győzökhöz és a legyőzökhöz volt mindig pár szava, tréfás és biztató. Csibukozni szokott, anélkül egy pillanatra sem tudott kibicizni. Játsszai csak nagy ritkán szokott, ha valami hívhár miatt nem akadt partner. Nem látk már Ujhelyben és az ittmaradtak igazán sajnálják távozását.

Jelen apró cikkembem csak azokról tesztek említést, akik már nem sakkoznak, nem is kibiciznek. Negyon megfogott a régi gárda, kimaradt a lelkes sakkáarát az előkelő, finom Szeghy Gyula is. Elvezetett kibicizt esakugy sugárzott az arca, ha egy neki tetsző húzást látott. Meg-meg veregette a játékos vállát és ahogy kimondta a szót, hogy ez, vagy az a húzás jó-e nem-e, mindenki kompetensnek fogadta el. Az örökké fiatal öreg ur szintén lassankint elmaradozott és már pár éve nem kibicizel.

Rápolthy Kálmán, jelenleg ör nagy Brassón is eltávozott innen áthelyezése folytán. Mély gondolkozású, jó játékos. Sokszor du tantúnti késő estig sakkozott e sorok írójával és a szintén már itt nem tartózkodó nagyon jó sakkistával Bettelheim Somával. Jellemző volt rá nézve, mint nagyon sok sakkistára, hogy egy ültében 30-40 cigarettát szivott el és szomorú magyar nótákat dudolgotott vagy fütyörészett játékközben. Ritka jó szívű és jólelkű ember, a katonák bálványozták, imádták, de ha valaki sakkban megverte, ami nagyon ritka eset volt, három napig is haragudott rá. De a negyedik napon ő jött revancsot kérni.

Egyelőre ennyi és ha nem találják nagyon unalmasnak, legközelebb folytatom.

A kormány borvásárlásai.

Nagy büszkén hirdetik hivatalos tudósítások, hogy a kormány az idén megint 100.000 korona áru bort, vásárolt a Hegyalján.

Nincs mit dicsekedni vele. Nem ez kell nekünk, hanem a borközpont. Evvel mi lesz már? Felépittek, mért nem nyitják meg? Milyen jó lenne, ha már most bevihetnék oda a boraikat a gazdák s kaphatnának rá előleget! Erre van szükség nem a borvásárlásra,

Hiszen igaz, a borvásárlás is jobb mint semmi. Ez is használat. Bár a kormánynak még többet használ, mint a Hegyalján: mert pl. az a tavalyi megvett 250.000 korona áru bor most már legalább 400.000 koronát ér. Hol van az államnak még egy üzlete, amely ily pompásan jövedelmez.

S mért csak 100.000 koronáért áettek az idén? Tavaly 250.000 koronáért vettek s azt ígérték, hogy az idén 500.000 koronáért fognak venni. Hát hol a többi 400.000 korona?

S mért csak ó bort vettek az idén. Evvel nem sokat segítenek azoknak a gazdáknak, akik az idei bort nem tudják eladni.

Azt mondják: az idei bort vételeire majd február végén kerül a sor. Miért? Ha akart idei bort venni az állam, azt feltétlenül novemberben szigoruan ki lesz mondva, hogy a behozott mazzolát borkiegészítésre nem szabad használni, — de bizony evvel senkit se nyugtatott meg. Mert ki az ördög képes azt ellenőrizni, hogy hová és miért használják a behozott mazzolát? Meg az osztrákok nem is igen fognak igyekezni ellenőrizni, mert semmi érdekük sincs benne.

Igaz, hogy Magyarországon el van tiltva az édesített bor kiegészítése. De Ausztriában szabad. S ha most olcsón behozhatják a mazzolát, akkor fellendül ott ez az „ipar”, s ugy elarástják onnan Ausztriát is, Magyarországot is édes borokkal,

hogy a magyar asszabor termelés belepeszul.

Nyomban! Ottlkk államtitkár után fel is szólat a gyűlésen Bernáth Béla s az egész gazdaközönség zajos helyeslés közt tiltakozott a mazzolavim leszállítása ellen. Beszédének kivonatát a „Köztelek” oyomán itt közöljük:

Bernáth Béla meglepetéssel vett tudomást az államtitkár felszólalása révén arról, hogy a felhatalmazási törvény alapján a görög kereskedelmi szerződést is megakarják kötni. Szólv nézete szerint az a tény alkalmas volna arra, hogy a Tokaj-Hegyalját a tönk szélére juttassa. Még a Wekerle-kormány idejében az akkori külügyminiszter mindent elkövetett a szerződés megkötése érdekében, de Darányi minisztersége alatt a magyar gazdák érdekeit sértő törvény nem jöhetett létre. (Ugy van!) Amennyiben a görög kereskedelmi szerződés megkötetik és a mazzolaszövő vámját 25 koronára szállítják le, hogy ezáltal a mazzolaszövő Ausztriába öző nőljék és ott gyártsák a tokaji borokat, kétségtelen, hogy az a Tokaj-Hegyalja teljes megsemmisülésére fog vezetni. Utal szolv azokra a nagy közdeimre, melyekkel a Tokaj-Hegyalja regene nerálása járt s erre való hivatkozással is, mint ezidőszerint Tokaj-Hegyalja egyik képviselője, a szerződés megkötése és ezáltal a Tokaj-Hegyalja tönkretetele ellen a legerősebben tiltakozik. (Élénk helyeslés.)

* Halálval tartoznak Bernáth Bélának, hogy mint mindig, most is nyomban szót emelt a Hegyalja védelmére. De meg kell mozdulni az egész Hegyalja közönségének s a legerősebben tiltakozni az ellen, hogy az osztrák érdekek kedvéért megrognásák az egzisztenciát. Követelni kell a hegyaljai képviselőktől, különösen Kazy Józseftől, hogy minden erejükkel akadályozzák ezt meg. Mégis furcsa lenne, hogy Ujhely képviselője járna hozzá, kellett volna, mert akkor volt szükség az árak fe hajtására s megszi lárdítására. Mindig novemberben kell történni az állami borvásárlásnak, akkor lehet azoknak közvetett haszna azokra is, akikől nem vesznek. A februári borvásárlás már csak eső után köpenyeg.

A tavalyi ígélet szerint az idén még 400.000 koronáért kellene az államnak bort vásárolnia. Lássuk minél előbb!

Vagy ez a pénz is elköltötték a Tiszát őrző csendőrokre és detektivekre?

A piaci drágaság

kérdésben rendelet érkezett a földmívelésügyi minisztertől a törvényhatóságokhoz. E rendeletben a kormány a piaci drágaság olait tanulmányozza és a szerzett tapasztalatok alapján kívánja megtenni a maga intézkedéseit.

Még a koalíció idejében a miniszterium a beszerzett adatokból arról győződött meg, hogy az országban aránytalanul oszlik meg a termelés. Egyes vidékeken ugyan a termelés, bizonyos ágaiban tulprodukción mutatkozik s ott annyira leszáll a termények értéke, hogy aig érdemes vele vesződni.

A rendelet arra törekszik, hogy az egyes piacok szükségletéhez képest mozdítsa elő a termelést, ahol nincs konyhakertészet, ott állami segítséggel állít fel termelő-telepeket, ahol fejletlen a baromfitenyésztés, ott szintén állami támogatást helyez kilátásba; a fogyasztó piacok szükségletével összehangba igyekszik hozni a termelést és az állattenyésztést. A rendelet ezáltal véli a piac drágaságát enyhíteni és most a törvény

hatóságok véleményét kéri, hogy minden vidék speciális viszonyait megismerve, azoknak megfelelően tegye meg a maga intézkedéseit.

Ha hozzáuk is lejön a rendelet, nagyon helyesen tenné a vármegye, ha az adandó válasz megalkotása előtt kérdést intézne Sátoraljaiuhely város tanácsához. Sajnos, a piac drágaságát mi súlyosan érezzük és a mi városi tanácsunk legelőnkebben világhat rá a piaci drágaság okaira.

Hallgassa meg a törvényhatóság Sátoraljaiuhely közönségét, hallgassa meg a járások főszoigabirait és akkor módjában lesz tiszta képét adni a zempléni piac drágaságának és az ezt löidézö okoknak, nekünk pedig szegény, piacról élőknék legalább reményünk lesz, hogy a piaci drágaság enyhülni fog.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom, Sátoraljaiuhely és Zempléni vármegye n. é. közönségét, hogy a

Schön Sándor úr vezetése alatt álló sátoraljaiuhelyi fióküzletemet 1913. évi január hó 15-én beszüntetem amiért is az ott felhalmozott áru raktár teljesen ki lesz

árusítva.

Rosenberg Sándor

női divat, fehérmű és szőnyeg áruház

Miskolcz.

SZÍNHÁZ.

„Sapho.”

Daudet Alfonz, a hálhatatlan francia zseninek 4 felvonásos színműve. Gyönyörű darab, tele igazi művészi értékkel. Alakjai mesterien, zseniáltilással megrajzolva annyira, hogy hirtelenben úgy tűnik fel, mintha az igazi életet látnók magunk előtt apró és nagy keserűségeivel felvonuini. Alányi Emil az eredetihez híven gyönyörű nyelvezettel fordította a darabot, melynek szépségei, különösen a III-ik és IV-ik felvonásban domborodnak ki. A közönség a III-ik felvonásban előforduló nagy szereimi jelenetet és a negyedikben a nagy szerelmi bucsuzást, szinte lélekéletté visszafajtvta halgatva végig. „Legyalaut Fanny” szerepében Saary Margit ezuttal legnagyobb sikerét aratta igazi művészettel, megértéssel és átértéssel

játszva el a nehéz szerepet. Habár organuma nem alkalmas a nagy drámai kitérőkre, egyéniségnek varázsa elfeledteti ezt velünk és amikor őt látjuk ilyen szerepekben, eszünk ágában sincs jobbat kívánni. A közönség hálás is volt neki és percenkig tapsolta, háromszor is visszahívta a lámpák elé.

Jean Gaussin szerepében Bakó Lajos is jó volt és tekintve, hogy Oáh Ferenc helyett beugrott, nem vehetjük tőle rossz néven, hogy szerepét nem tudta kifogástalanul, bár így is elárulta kvalitását. Nagyon tetszett még, mint rendezes Nagy Imre, Fekete Rózi, Bakóné.

Igazi értékes estje volt a társulatnak, melyhez hasonlókat látva a közönség hálája sem fog elmaradni.

Csokszanatórium Operette újdon 3 felvonásban. Ugy látjuk a siker jegyében indul e hét. A műsor jól összeválogatott, sikeres darabokból áll. A „Csokszanatórium”, a főszerepben nagy sikert aratott; a végzős, a mulatságos, tréfás jelenetek egész sorozata kacagtatja a közönséget és a zene is kellemes, lágy, fülbemzúzó. Az operette személyzet nem ezuttal komoly sikere volt. Tehetségük legjavával szolgálták a közönséget. Belezna Margit, Szécsi Emma pompásan játszottak és kisebb szerepében Hidvégi Margit csinos volt. A férfiak közül elsősorban Bakó Lajost kell kiemelnünk kicsi szerepében, amelyet kitűnően alakított, Sarkady Nagy Imre is nagyon jók voltak ezuttal Solyom Sándor is tetszést aratott. Kissé féltékeny, kissé lámpalázasan mozog a színpadon, de úgy látjuk, hogy hivatását komoly ambíció sarkalja és ha a kezdet nehézségein túl lesz, sikerei is megszorodhatnak. Ez előadást a közönség nagyon szívesen fogadta és sok tapsal honorálta.

„Kis barátom.” A könnyebb operetektől való. Sem a muzsika, sem a librettó nem valami súlyos. Apró semmiségekből összeálltva, két és fél órában keresztül, hogy úgy mondjuk, untatja a közönséget. Ezen az unalmas a szereplők minden igyekezte sem tudott segíteni; nem is vonzott csak félig telt házat.

Az Ostrom. Színmű 3 felvonásban és a szük keret miatt a darabról csak annyit, hogy Brustein írta, aki jelenleg a világ színműrodalmának atyamestere. A darab fő szerepe — férfiterep, amelyet Bakó Lajos játszott. Több ízben elismerték tehetségét, de nem hagyhatjuk megjegyezés nélkül, hogy „állandóan” nem tudja szerepét, ami a darab és az egész előadás rovására megy, dúcözössé, vonatottá téve ezzel az előadást. A darab sok szépsége mellett sem tudott a közönségnél nagyobb natást keltetni.

(Ismételték kijelentjük, hogy néhány „ur” folytonos hangos megjegyzéssel kíséri az előadást és állandóan „szellemes” módon kritizálja a darabokat és az egyes jeleneteket meg a színészeket is, cseppet sem törődve a szomszédokkal, akiknek egyrészt más véleményük lehet, aztán nem mindig kíváncsiak „rögtöníteltre”, amelyet a színházban előadás közben mindenki saját magának megalkothat, de szomszédait zavarni nincs joga. Es bocsánat meg a „Sátoraljai” új helyi t. szerkesztője, nem vagyok vele egy véleményen. Tetszett ki fejezni van joga egyeseknek, de nem tetszést nyilvánítani nem. Aki annyira élvezhetetlennek tartja az előadást az hagyja ott, de ne zavolja a többiek mulatságát. A Satoraljai t. szerkesztője szerint, ha nem tetszik nekem a darab, jogomban áll fűtőlüni kezdeni is. Nohát végtelenül sajnálom, de ezuttal eltérőek a véleményeink és továbbra is kérjük a közönséget, szíveskedjenek az előadásokat, különösen a drámaikat csendben végighallgatni.

HIREK.

— **Kinevezés.** Lábos Elemér közköriházi lapidijast a kórházi bizottság egyhangú javaslatára a vármegye alispánja gondnok segédévé kinevezte.

— **Lelkészválasztás.** Az újpesti ref. egyház december 29-én közf. kiállással Körössi István makkoshotyka lelkészt választotta meg lelkészévé.

— **A premoniteriek gyásza.** Január 5-én hunyt el Leleszen Zubriczky Flóris érdemesült főgymnáziumi tanár és aranyismeret adózópap. A rend egyik legkiválóbb tagját gyászolja benne; 1832-ben született, mint honvéd végigküzdötte a szabadságharcot, majd Roznyón és Nagyváradon tanárkodott, 1898-ban ment nyugalmra s mint a leleszi konvent tagja s az ottani országos levéltár őre fejezte be érdemekben gazdag életét.

— **Szociális gazdaság gyűlése.** A vármegyei gazd. egyesület szociális és borászati szakosztálya e hó 15-én — szerdán — d. e. 9 órakor tartja rendsz. havi gyűlését s fogja tárgyalni a kormányk. az agrárkölcsonk törlésére tárgyabban a parlamenthez benyújtott javaslatát. Az ügy fontosságát meg kívánja, hogy a szőlősgazdák minnél számszerűs jelennek meg a közgyűlésen s most mikor még nem késő mondanának véleményt a benyújtott törvényjavaslat felett.

— **Teleknyvi kirendelés.** Igazságügyminiszter Karácsonyi János szerkesztő kir. járásbírói írás szerkesztő teleknyvi vezető s a kirendelés a buzsiárföldi kir. járásbíróhoz, — Pozsonyi Ferenc nagygimn. kir. járásbírói betér szerkesztő teleknyvi vezető s a szerkesztő járásbíróhoz hivatalból kirendelté.

— **Katesztéri birtokviek.** Sátoraljai helyi r. t. városnak katesztéri birtokviek az 1909. évi V. t. c. értelmében végrehajtott földadó katesztéri kiüzatásból kifolyólag — újonnan lemasoltattak — azok az idősebbi törv. cikk 17. §-a és a t. c. végrehajtása iránt 1906. évi 53501. szám alatt kiadott utasítás 74 §-a értelmében a városi adóügysztyában a mai napjól számítva 30 napig kémszélre ki lettek téve. Ertesztetnek az érdekelte birtokosok, hogy az ezen újonnan lemasolt birtokvieket a kihirdetést követő 30 napos határidő alatt a városi adóügysztyában megtekinthetik, s az esetben ha azokban hibásan lennének bejegyezve, az elleni észrevételeiket ugyan azok, azon időben a városi adóügysztyában szóval vagy írásban beadhatják.

— **Petroleum forrás Csapon.** Csapközség teljesen lapályon fekszik. A legközelebbi, Ungvártól Koriáthelme felé terjedő hegyek 25. a munkács és beregszászi hegyek 46 km. távolságra vannak Csaptól a hegyekig sehol sem találtak még petróleumnyomokat. Így igen nagy feltűnést keltett, hogy d. c. 24-én d. u. a ref. lelkész lak. nyugati szomszédjának kutyájában petroleumos lett a víz. Eleinte azt hitték, hogy valaki petróleumot öntött a kutba, de 27. n. midőn a kutat kiakarták tisztítani, a kimerített vízben 2 ujjnyi magasságra petroleumot találtak s a vizet kihozott petróleumot 2 1/2 hordóra becsülték. A petróleumba mártott papir élénk lánggal égett. Színe sz. p. fehér, csaknem víziszta, igen kevéssé sárgás. A kut felszínén állandóan apró légbuborékok vannak. A kutat 1867-ben építették s eddig a legjobb ivóvíze volt.

— **A beköcsösből Kereskedelmi Csarnok** a következő körlevéllel bocsátotta ki: A nyomásztó pénzügyi válság hatása alatt a Kereskedelmi Csarnok tagjaira kötelezőleg egyhangulag elhatározta, hogy újévkor a felek számlatartozásainkat teljes összegbe leendő kifizetésére

azzal kérendők fel, hogy ha a tartozásnak teljes összegben való kifizetése a számla kézbevételelőli számított 30 nap alatt meg nem történik, ugy a követelések behajtás céljából a Kereskedelmi Csarnokra lesznek átruházandók.

— **A palackok jelzése.** A bort, sört vagy egyéb szeszest-italt tartalmazó zárt palackok mennyiségartalmának kötelező megjelölése tárgyában kibocsátott 91.912—1911 sz. Kereskedelmiügyi miniszteri rendelet, mely 1913. január 1-én lép életbe, bor, sör és szeszest-italok elárúsításával foglalkozó kereskedőknek szempontról oly fontos intézkedéseket tartalmaz, hogy a Kassai kereskedelmi és iparkamara szükségesnek tartja a kereskedői érdekeltségek figyelmét a rendelt főbb intézkedéseire ezuton is felhívni. A radelet szerint: Bor, sör vagy egyéb szeszest-ital zárt palackokban a részlet-(detail-) kereskedés körében csak a tartalmazott ital törvényes úrmértékben kifejezett mennyiségének megjelölésével s az ezen megjelölést felelős személy nevét és telephelyét (ilyenek nem tétében lakhelyét) feltüntető jelzésel ellátva szolgáltatható ki közvetlenül a fogya. tőközönségnek. Aki a részlet-(detail-) kereskedésben bort, sört vagy egyéb szeszest-italt zárt palackokban, de az előző szakasz rendelkezésének ellenére a mennyiség megjelölése s a megjelölést felelős személy nevét és telephelyét (lakhelyét) feltüntető jelzést nélkül ad el közvetlenül fogyasztás céljaira, kihágást követ és az 1893. évi XXXIV. törvény cikk 4. §-a szerint büntetendő. Valamely zárt palackban tartalmazott bor, sör vagy egyéb szeszest-ital feltüntetett mennyiségének helyességeért rendszerint az felelős, aki a palackot a rajta alkalmazott jelzés szerint megtöltötte és saját lezárásával (ölmazrárral, beégetett jelű dugaszal) ellátta. A palack megtöltésénél ez a felelőségek megszűnik, míhlyt az általa alkalmazott ölmaz vagy pecsétzár felismerhetően felbontott, vagy a beégetett jelű dugaszolás megsérült. Amennyiben valamely palackon senki mint töltő megnevezve nincs, ugyszintén akkor is, ha a töltőnek felelősége a fentiek szerint már megszűnt, nemkül öben abban az esetben is, ha a töltőként oly vállalat szerepel, amelynek tényeért felelősége vonható személy a magyar szent korona országainak területén kívül lakik, a palackban tartalmazott italmennyiség jelzésének helyességeért is az válik felelősé, aki a bort, sört vagy egyéb szeszest-italt tartalmazó zárt palackot a részlet (detail) kereskedés körében közvetlen fogyasztás céljaira eladta. Aki másnak utóvével, c. góvel, vállalatát ismertető jelével vagy végjegyével a tartály sérelme nélkül el nem változtatott módon ellátott palackokban mást, mint az illető palackon megjelölt cég (termelő gyáros, vállalat) eredeti dugaszolásban (ezzárasában) levő termékét (gyártmányát) árusítja, amennyiben eslekménye nem esik súlyosabb beszámítás alá. kihágást követ el és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig azon esetben, ha utó's büntetésének kiállása óta még két év nem telt le, kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A zárt palackokban tartalmazott bor, sör vagy egyéb szeszest-ital mennyiségének megjelölése, valamint az ezen megjelölésért felelőssé tehető személy nevének és telephelyének (lakhelyének) feltüntetése akár az üveg anyagában kilomborodó, bomlelyített, beköszörült vagy beedzett betűkkel, akár pedig az üvegpalackra alkalmazott címkével történhetik. A radelet a kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalában megtekinthető.

— **A rendőrség az elmúlt hónapról.** A sátoraljai helyi rendőrkapi

tányi hivatal vezetője a következőkben számol el a város közbiztonságának múlt hónapi állapotáról. A személy és vagyonbiztonság az elmúlt hónapban általában véve kielégítő volt. Lopás büntette 10, lopás vétségé 20, egyéb büntetett, vagy vétség 12 esetben fordult elő, illetőleg ennyiszor fogatosítottatott nyomozás. Baleset bejelentés 9 történt nagyobbára jelentéktelen sérülésekről. Tűz 1 esetben fordult elő. A kihágási iktatóba beérkezett összesen 146 ügydarab. Kiutasított, kitiltatott, illetőleg eltoloncoltatott 71 a közbiztonságra veszélyes idgen illetőségű egyén. Amerikába kivándorolt 4 egyén, vissza nem tért egy sem. Az egyesületek működése ellen kifogás fel nem merült, izraelita zugiskolák fel nem fedeztetek, kóbor cigányok nem garázdálkodtak. Kihágási pénzbüntetésekben befolyt 1912 évben 2730 kor. 86 fill., melynek fele az állampénztárba, fele a szegény-alap javára városi pénztárba befizetett. Az átmenetel pénznaplóba 1912 évben bevételét 19351 kor. 53 fillér, kiadatot ugyanannyi. A kihágási átalányba bevételét 250 kor. ebből mint maradvány a városi pénztárba befizetett 106 kor. 60 fill. Büntülgyi nyomozási átalányba bevételét 150 kor. ebből 1 kor. 60 fill. maradvány az állampénztárba befizetett. Zárlóantúli zenélésekért befolyt 900 kor., mulatságok, látványosságok, stb. engedélyezéséért 557 korona. Az elmúlt hónapban beérkezett összesen 942 ügydarab.

— **Gondatlan anya.** Novák Jánosné sátoraljai helyi lakos ebédfélőzős közben a forró levessel telt vasedényt a földre tette. A szobában játszó leánya, a két éves Julis beesett a fazékba s oly égési sérüléseket szenvedett, hogy e hó 4-én a sátoraljai helyi kórházban kiszendvedt. A gondatlan anya ellen a kir. ügyészség az eljárást megindította.

— **A gondolkodó gép.** A Titanic katasztrófájának áldozatai közt volt egy francia származású amerikai író, Jacques Futrela, a ki nagy népszerűséget élvezett nemcsak a tengeren, hanem mindenütt, a hol angolul olvasnak. Hirnevűt fantasztikus elbeszélései szerették, melyek a Wellefő tudományos regénygyomdokain e indulva, meglepő és izgató meséjükkel fogják meg az olvasó érdeklődését. Főalakjuk Van Dusen professor, a kit gondolkodó gépnek neveznek, mert tisztán csak logikai gondolkodásának erejével az élet legbonyolultabb eseteit és jelenségeit is megfűti. Az érdekes történetekből Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar könyvtár már régebben is adott egy füzete valót, most pedig újabb sorozatot ad Van Dusen professor újabb eseteiből. A gondolkodó gép címmel, Schöplfin Aladár fordításában. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki; ára 30 fillér.

Felkérjük lapunk tisztelt előfizetőit, hogy december hó végén lejárt előfizetési díjat lehetőleg postafordulattal küldjék be, nehogy a lap további szeptemberében akadály legyen.

Nyilt-tér.

Felhívás.

Néhai Friedmann József sátoraljai helyi cipőkereskedő (Rákoczy u. 12. szám) hitelezői felkérnek, hogy követeléseiket nálam 8 nap alatt jelezzék be, mert a később jelentkezők figyelembe nem vétetnek.

Dr. Polgár Ernő ügyvéd
Sátoraljai helyi.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA

Meghívó.

A Gálszécsi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

részvényesei

az 1913 évi január hó 21-én délelőtt 10 órakor

az intézet helyiségében tartandó

XVII évi

RENDES KÖZGYŰLÉSRE

ezennel tisztelettel meghívhatnak.

Közgyűlési tárgysorozat.

1. Közgyűlési elnök választása 3 évre.
2. Jegyzőkönyvi hitelesítők választása.
3. Az alaptörvény felmérése folytán az alapszabályok 8 §-ának módosítása.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
5. A tiszta nyereség mikénti felosztása iránti határozathozatal.
6. 1 igazgatósági tag választása 2 évre.
7. A felügyelő bizottság választása újabb 3 évre.
8. Esetleges indítványok az alapszabályok 31 §-a értelmében.

Gálszécs, 1913 január hó 6-án.

Az igazgatóság.

Megyei Általános Bank

részvénytársaság

S Á T O R A L J A U J H E L Y .

Elfogad betétet kamatozás végett
Bevált külföldi pénzeket (dollárokat)

Leszámitol váltó- és Jelzálog-kölcsönöket.

Folyó számla hitelt és óvadékot nyújt kedvező feltétellel.
Eszközöl 10-től 50 évig terjedő

törlesztéses kölcsönt

Vásárol megbízásra értékpapírokat és sorsjegyeket és előlegezi az értéket havi törlesztésre. — Elvállal minden a bankszakba vágó megbízást.

A Megyei Általános Bank Részvénytársaság Igazgatósága

Házeladás.

Sátoraljaiúj helyben József-utca
11 és 13 szám alatt levő
Wellner József tulajdonát képezett
két ház rendkívül előnyös
feltételek mellett eladó.

gyanott több 1 és 2 szobás
lakás bérbeadó.

Értekezni lehet:

LANDESMANN MIKSÁNÁL.

Tej

naponta frissen,

hg. Windischgrätz Lajos

sárospataki

uradalmából kizárólag

Klein Gézánál,

(gr. Somogyi Ilona-utca)

kapható.

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátoraljaiúj hely.

HA ÖN

nem tud enni, ha rosszul érzi
magát, akkor az orvosilag sike-
resen megpróbált

Kaiser-féle

gyomor - borsosészakta - karamellák
biztosan használnak önnek.

Ezeket jól étvágyat kap, gyomra
megint rendbe jön s megerő-
södik. Újítás hatásánál fogva
utközben nélkülözhetetlen.

Egy csomag ára 20 és 40 fill.

Kaphatók: Widder Gyula gyógy-
szertárában és Hrabéczy Kálmán
drogériájában Sátoraljaiúj hely.

VILLANYERŐRE

BERENDEZETT

könyvnyomdájában

mindentféle nyom-

tatványokat készít

Landesmann Miksa és Társa

Sátoraljaiúj hely.

Telefonszám 10.

Van szerencsém a nagyérdemű
közönségnek b. tudomására
hozni, hogy

harisnya

kötszőgyár

Sátoraljaiúj helyben Rákó-

czy-u. kispia Alexander ház

egy új rendszerű gépet felsze-

reltem, s elvállalok legfinomabb

harisnyát, keztű, trikó elkészí-

tését, n. b. vevőim kényelmére

kézi előnyomdát

beszereztem s elvállalok min-

dennemű kézi munka előnyom-

tatását.

B. pártfogásokat el várva ki-

váló tisztelettel

KLEIN JAKAB

harisnya kötszőgyár.

No lám... Ez a valódi
Jacobi antinicotin
szerviz-táblával!

2577912. vh.

Arverési hirdetés.

A sauhelyi kir. bíróság 912. V. 1604/k. számú végzése folytán Credit-institut Central v. rkauf P. 500 kor. követelésének és járulékaiknak behajtása végett 1913. január 13-án d. e. 11 órakor Sauhelyben Rákóczy-utca 12 szám a. a v. hajtást szenvedő üzletben elárverezem azon 1956 koronára becsült ingókat, melyeket a sauhelyi kir. törvényszék 17718/12 V. sz. v. hajtást rendelő végzése alapján a sauhelyi kir. bírósági 912. V. 1604/1 számú v. hajtási írkönyvben 1-17 t. a. lefoglaltam u. m.: rövid téli kabátokat, paraszt nadrágokat kabátokat, öltönyöket stb.

Sauhely 1912. dec. 27.

Rosner Imre kir. bír. vh.

Egy OKOS fej

elsajátítja azon vívmányokat,
melyekkel a tápszerkémia a
háziasszonyt megajándékozta.

Dr. Oetker sütőpora á. 12 f.
élesztő pótassal szolgál,
mellyel kuglófokat, linzi és
más egyéb tortákat, valamint
mindennemű süteményeket s
tésztákat lázabbakká nagyob-
bakká, jobb ízűvé és köny-
nyűben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora á. 12 f.
t. t. j. tej főzve, gyermekeknek
és felnőtteknek csontot képző
nagyszerű és ocsó utófeledelt
nyújt.

Dr. Oetker vanillincukra á. 12 f.
csokoládé, tea, puding, tej,
mártás és créme vaníliaza-
sára szolgál és teljesen pó-
tolja a drága vanília-ösöt.
Egy csomag tartalma 2-3 jó
vanília-ösőnek felel meg.

Kimerítő használati utasítás min-
den csomagon. — Kapható minden
élelmiszer üzletben, valamint dro-
gériákban Vények ingyen.

Dr. Oetker, Baden-Wien.

Kapható Sauhelyben:

Behyna Testvérek. Bilanovics P.
és Társa, Gyarmathy Béla. Nagy
Ferenc utóda, Klein Albert, Wil-
kovszhks Tóty é uraknál.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs

jobb a

RÉTHY-féle pemetein enkoránál!

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk
és határozottan RÉTHY-félet kér-
jünk, mivel sok haszontalan utánzata
van. Az eredetiek minden egyes
darabján rajta van a Réthy név.

1 doboz ára 60 f. Nagy doboz 1 kor.

II. Mindenütt kapható.

Eljegyzési kár-
tyákat, lako-
dalmi és báli

meghívókat

izlésesen készít

Landesmann Miksa és Társa

könyvnyomdája

Sátoraljaiúj hely.